

Sygn. akt: III AUa 1683/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Rzeźniowiecka

Sędziowie: SSA Jacek Zajączkowski

del. SSO Beata Michalska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 30 lipca 2014 r. w Łodzi

sprawy **J. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o prawo do wypłaty emerytury,

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 25 lipca 2013 r., sygn. akt: V U 479/13;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1683/13

UZASADNIENIE

W dniu 10 kwietnia 2013 r. J. R. wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z 13 marca 2013 r., odmawiającej jej uchylenia decyzji z 28 września 2011r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesza na podstawie art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 257, poz. 1726 oraz z 2011r. nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 nr 153, poz. 1227 ze zm.) prawo do emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. Odwołująca się wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji i wypłatę zaległej emerytury od 1 października 2011r. wraz z odsetkami. W uzasadnieniu odwołania powołała się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. ,w sprawie K 2/12 . Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania .

Wyrokiem z 25 lipca 2013r., w sprawie o sygn. akt V U 479/13, Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie .

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach faktycznych i prawnych:

J. R., ur. (...), złożyła 24 kwietnia 2007r. wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Wnioskodawczyni była wówczas zatrudniona w Szpitalu (...) w P. Tryb. Decyzją z 11 maja 2007r. ZUS przyznał jej prawo do emerytury od 10

kwietnia 2007r. Jednocześnie organ rentowy zawiesił wypłatę świadczenia z powodu kontynuowania zatrudnienia bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywała je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. 21 stycznia 2009r. odwołująca się wniosła o przeliczenie emerytury, przeliczenie stażu pracy i wznowienie wypłaty świadczenia. W uwzględnieniu tego wniosku decyzją z 29 stycznia 2009r. ZUS podjął wypłatę emerytury od 1 stycznia 2009r. Kolejną decyzją z 28 września 2011r. organ rentowy zawiesił ubezpieczonej prawo do emerytury od 1 października 2011r. z powodu kontynuowania zatrudnienia bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy oraz w związku ze zmianą przepisów. Następnie 27 listopada 2012r. J. R. wystąpiła do ZUS o podjęcie wypłaty emerytury i wypłatę zaległego świadczenia od 1 października 2011r. wraz z odsetkami. Jak ustalił Sąd Okręgowy, decyzją z 14 stycznia 2013r. ZUS na podstawie art. 61§ 1 i 4 k.p.a. w zw. z art. 124 u.e.r.f.u.s. wznowił postępowanie w sprawie zawieszony emerytury i w wyniku wznowienia uchylił decyzję z 28 września 2011r. w części dotyczącej zawieszenia wypłaty świadczenia od 22 listopada 2012r. Natomiast zaskarżoną decyzją odmówił uchylenia ww. decyzji w pozostałym zakresie. Jak ustalił Sąd pierwszej instancji, ubezpieczona cały czas kontynuuje zatrudnienie z pracodawcą, u którego pracowała przed przejściem na emeryturę.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ odwołująca się nabyła prawo do emerytury od 10 kwietnia 2007r., kiedy treścią ryzyka emerytalnego, oprócz osiągnięcia wieku emerytalnego, było zaprzestanie pracy.

Sąd Okręgowy powołał art. 103 ust. 2a u.e.r.f.u.s., obowiązujący w dacie nabycia przez ubezpieczoną emerytury, zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Od 1 stycznia 2011r. został dodany - przez art. 6 pkt 2 cyt. ustawy z 16 grudnia 2010r. - art. 103a, który stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Zgodnie z art. 28 powołanej wyżej ustawy z 16 grudnia 2010r., do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, tj. przed 1 stycznia 2011 roku przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS stosuje się poczynając od 1 października 2011 roku. Powołane przepisy były podstawą prawną wstrzymania przez organ rentowy wypłaty emerytury wnioskodawczyni z dniem 1 października 2011r., wobec kontynuowania przez nią stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą bez jego uprzedniego rozwiązania.

Nadto Sąd Okręgowy przywołał treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012r. w sprawie K 2/12 (Dz. U. 2012/1285), zgodnie z którym art. 28 cyt. ustawy z 16 grudnia 2010. w związku z art. 103a u.e.r.f.u.s., dodany przez art. 6 pkt 2 cyt. ustawy, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W ocenie Sądu Okręgowego powyższy wyrok nie ma zastosowania do odwołującej się, ponieważ nabyła prawo do emerytury z dniem 10 kwietnia 2007r. Tymczasem wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 2/12 dotyczy osób, które nabyły prawo do świadczenia w okresie, w którym wypłata emerytury nie była uzależniona od zaprzestania zatrudnienia, czyli w okresie od 8 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2010r. W rezultacie, wg Sądu pierwszej instancji, ubezpieczona nie może powoływać się na zasadę ochrony praw nabytych, gdyż nabyła prawo do emerytury w reżimie prawnym ukształtowanym przez treść art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej, uniemożliwiającym pobieranie świadczenia emerytalnego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, którego konstytucyjność była przez Trybunał również badana.

Sytuacji prawnej wnioskodawczyni nie zmienia także fakt podjęcia przez organ rentowy wypłaty jej emerytury z dniem 1 stycznia 2009r., z uwagi na uchylenie art. 103 ustęp 2a ustawy (decyzja z dnia 29 stycznia 2009r.). Podjęcie wypłaty emerytury nie oznacza, w ocenie Sądu Okręgowego, że z tym dniem wnioskodawczyni ponownie nabyła prawo do

emerytury na nowych zasadach. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, jako bezzasadne.

Ubezpieczona zaskarżyła wyrok w całości i zarzuciła mu:

- błędne ustalenie, iż nie przysługuje jej prawo do wypłaty zaległej emerytury za okres od dnia 1 października 2011r. na skutek błędnej i dowolnej interpretacji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego co skutkuje naruszeniem moich praw gwarantowanych

przepisami konstytucji;

-naruszenie art. 2 Konstytucji - zasady zaufania obywatela do państwa i prawa.

Zdaniem skarżącej, Sąd Okręgowy dokonał błędnej i dowolnej interpretacji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego . Na podstawie przepisu art. 28 cyt. ustawy z 16 grudnia 2010r., nowy art. 103a u.e.r.f.u.s. znalazł zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, czyli poczynając od dnia 1 października 2011 r. Wyrokiem z 13 listopada 2012r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. w związku z art. 103a u.e.r.f.u.s., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z Konstytucją.

Trybunał wskazał, że rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. rodzi konsekwencje tego rodzaju, że osoby, które skutecznie nabyły oraz zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010r. zostały objęte mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego. Niekonstytucyjny przepis, zdaniem doktryny, jest nieważny od samego początku, tym samym od dnia jego uchwalenia. Skoro za podstawę decyzji ZUS wskazywał przepis art. 103a u.e.r.f.u.s., który uznany został za niekonstytucyjny, to nie mógł on stanowić w żadnym przypadku podstawy wstrzymania wypłaty emerytury od 1 października 2011 r. Zgodnie ze stanowiskiem Trybunału emerytom należy się świadczenie za okres zawieszenia. Organ rentowy nie miał prawa do zawieszenia wypłat. Ponadto w aktach sprawy nie ma żadnych dokumentów, które potwierdzałyby zawiadomienie o zmianie przepisów w ciągu 30 dni od wejścia w życie ustawy. Zawieszenie świadczenia było możliwe wyłącznie w sytuacji, gdy ,mimo ważnego powiadomienia o nowym obowiązku ubezpieczona, nadal kontynuowała zatrudnienie. Nadto apelująca powołała art. 190 Konstytucji, zgodnie z którym orzeczenia Trybunału mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Wiążą wszystkich, a więc i sądy. Wg apelującej Trybunał Konstytucyjny nie badał konstytucyjności obowiązku uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunku spełnienia nabytego prawa do emerytury. Jak wywodziła apelująca, Trybunał Konstytucyjny nie daje przyzwolenia na stosowanie zawężających albo rozszerzających wykładni tego wyroku . Nigdzie nie jest podane, czy to w artykule Konstytucji RP , czy ustawie dotyczącej sądów powszechnych, iż orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mogą podlegać interpretacji przez sądy i mogą być przez nie zawężane albo rozszerzane.

W konkluzji swojego stanowiska apelująca wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie jej prawa do wypłaty zaległej emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej nie jest zasadna.

Przywołane przez apelującą zarzuty nie mogą prowadzić do podważenia prawidłowego wyroku Sądu Okręgowego. Sąd ten bowiem przede wszystkim ustalił istotną dla sprawy datę przyznania apelującej prawa do emerytury, zwrócił również uwagę na fakt, że wówczas wypłata emerytury została zawieszona, bowiem odwołująca się kontynuowała zatrudnienie, przywołał wreszcie treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2 /12 i prawidłowo go zinterpretował.

Odnosząc się do merytorycznego zarzutu, że zaskarżony wyrok nie uwzględnia treści ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego należy zauważyć, co następuje: Ubezpieczona twierdzi, że zastosowana w stosunku do niej reguła wynikająca z art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz.U. 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którą prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego, jest niekonstytucyjna. Przesądził o tym Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 13 listopada 2012r., sygn. akt: K 2/12 (publ. Dz. U. z 2012 r. poz. 1285). Z treści owego wyroku, co podkreślił Sąd Okręgowy, wynika jednak, że nie ma on zastosowania do odwołującej się. Trybunał stwierdził bowiem, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726), który rozciągnął stosowanie reguły z art. 103a u.e.r.f.u.s. także na te osoby, które nabyły prawo do świadczenia przed wejściem w życie tego przepisu, w zw. z samym art. 103a u.e.r.f.u.s. jest niezgodny z Konstytucją, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Już sama sentencja wyroku wskazuje, że dotyczy on jedynie tych osób, które uzyskały prawo do wypłaty emerytury bez potrzeby zakończenia stosunku pracy. Tymczasem odwołująca świadczenie otrzymała od 10 kwietnia 2007 r., a wówczas obowiązywał przepis art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej, który powtarzał normę z obecnego art. 103a, a więc przewidywał regułę, iż prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Apelująca nie należy zatem do kręgu tych osób, które, aby realizować otrzymane świadczenie, nie musiały rozwiązać stosunku pracy. W praktyce wyrok Trybunału odnosi się jedynie do tych ubezpieczonych, którzy prawo do emerytury nabyli i je realizowali w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 1 stycznia 2011 r. Warto przy tym zauważyć, że apelująca mimo obszernych wywodów prawnych, nie kwestionuje tego podstawowego ustalenia, przeciwnie podkreśla w treści apelacji na stronie 2 (k.27 akt sprawy), że powołany wyrok odnosi się tylko do tych emerytów, którzy nabyli świadczenie w ściśle określonym czasie (od 8 stycznia 2009 r. do 1 stycznia 2011 r.). Jednocześnie nie ma sporu co do tego, że sama apelująca do kręgu tych osób się nie zalicza. Zestawienie tylko tych dwóch podstawowych w sprawie kwestii czyni bezprzedmiotowym analizę pozostałych zarzutów apelacji.

Warto jeszcze podkreślić, że skoro w reżimie prawnym, w którym ubezpieczona nabyła prawo do świadczenia emerytalnego, nie było możliwości pobierania tegoż świadczenia bez rozwiązania stosunku pracy z ostatnim pracodawcą, to nie została ona zaskoczona wprowadzoną w art. 103a regulacją, na co zwracał uwagę Trybunał w uzasadnieniu wyroku i dlatego w jej przypadku nie doszło do naruszenia powołanej w wyroku zasady ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionej przez nie prawa wywiedzionej z art. 2 Konstytucji.

Słusznie zauważył Sąd pierwszej instancji, że bez znaczenia w sprawie jest przy tym okoliczność, iż decyzją z 29 stycznia 2009r. emerytura została na jej wniosek przeliczona i podjęto jej wypłatę od 1 stycznia 2009r. mimo pozostawania w stosunku pracy, ponieważ odnosi się do tego samego świadczenia – emerytury nabytej przed 8 stycznia 2009r. (tj. z dniem 10 kwietnia 2007r.). Momentem decydującym w sprawie, z punktu widzenia treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego, jest data podejmowania decyzji o przejściu na emeryturę (złożenia wniosku) i w konsekwencji data nabycia prawa do tego świadczenia, a nie data podjęcia wypłaty wcześniej nabytej emerytury („skutecznej realizacji świadczenia”) w związku ze zmianą obowiązujących przepisów.

Mając na względzie powyższe uznać trzeba, że Sąd Okręgowy wydał prawidłowe rozstrzygnięcie, co czyni apelację odwołującą bezzasadną i podlegającą oddaleniu, o czym Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 385 k.p.c.